

Beretning for 2017 (afholdt 29. januar 2018)

Årets arrangementer

24. januar Christian Braad Thomsen om nobelprismodtageren Bob Dylan i foredraget ”The never ending tour”. Braad Thomsen havde den utaknemmelige opgave at skulle koge et livs optagethed af Dylan og sin omfattende viden om sangværket ned til en bouillonterning på 70 minutter. Opgaven blev løst ved at holde et lunt og spændende causeri med punktnedslag i Dylans liv og kunst illustreret med afspilninger af musikeksempler, som Dylan selv siger ”bare kom til ham”. Braad Thomsen fortalte om en film, hvor grafikerens Palle Nielsen siger om et pigeportræt, at han ikke aner, hvordan det kom på papiret, om en dansk forfatter, der var ulykkelig over at være ”kommet til” at slå sin hovedperson ihjel og om sine egne filmerfaringer, hvor en scene pludselig kommer ud af det blå. Sådan fik Braad Thomsen mange gange den aften gjort den lidt tillukkede koncertperformer Dylan menneskelig. I øvrigt mente Braad Thomsen med et smil, at det var hans og Asger Schnacks skyld at Dylan fik nobelprisen. Støberisalen var til denne aften dekoreret med et stort udvalg af Dylans LP’er, som Knud Sørensen venligst havde udlånt.

21. februar Merete Pryds Helle om sin prisbelønnede roman, ”Folkets skønhed”. Allerede i Iلسes introduktion blev det gjort klart at romanen ikke var en 1:1 afbildning af virkeligheden, men en fortælling, en krønike. Pryds Helle tog tråden op og gav et eksempel på, hvordan der alligevel er meget selvbiografi til stede. To linjer i Kaj Munks ”Den blå anemone” (Hvad var det dog der skete – mit vinterfrosne hjertes kvarts må smelte ved at se det) havde kværnet rundt i hendes hoved i forbindelse med skilsmisse og mødet med en ny mand. I fortællingen knyttes sangen til en person, som i øvrigt er sammensat af træk fra mange personer. ”Familien er for stor til at de kunne være med alle sammen.” Merete Pryds Helle læste 1. kapitel op – samtidig med at tekst og billeder blev vist på lærredet. En helt ny måde – og en fascinerende måde – at opleve en roman på. Desværre var der lidt begrænset spørgelyst; vi kunne nok have fået en noget bredere diskussion om denne slægtskrønike.

22. marts Oversætteren Mette Holm gav en spændende indføring i Hakuri Murakamis univers – både med relevans for dedikerede fans og for nye læsere. To borde var dækket op med Murakamis danske bøger + en masse af originaludgaverne på japansk. Så er det bare med at begynde bagfra og læse op-ned. Tegnsætning som vi kender den, er der ikke noget af. Så især i begyndelsen af et nyt værk er det en ekstrem vanskelig opgave for en oversætter. Mette Holm gav et fint eksempel på, hvad der står, når man oversætter ord for ord direkte. Og på, hvordan en Google-oversættelse ser ud. Begge dele giver ikke megen mening. Her er det så, at den kongeniale oversætter kommer ind, og i sidste eksempel: Mette Holms oversættelse, gav de mærkelige ord pludselig mening. Hendes egne yndlingsbøger er ”Hardboiled wonderland” og ”IQ84”-trilogien. Mette Holm fortalte også om sit tætte samarbejde med Murakami, som af og til ikke gav alle de oplysninger fra sig, som hun kunne ønske. Murakami er sin egen og citerer uden at skælvte galt med vilje – og standardsvaret er: Det kan være lige meget. At det for Mette Holm ikke er lige meget, gav hun mange fine eksempler på. En flot forelæsning for et stort, lydhørt publikum.

25. april havde jeg en samtale med Per Gammelgaard om to af hans bøger: *Den frie købmands søn* og *Englekrøller*. Elvis Presley var det store forbillede for købmandens søn, Frank, om hvem det hedder ”Alle kvinder elskede Elvis. Ingen kvinder elskede Frank Nygaard.” Men den store fan peppede købmandsbutikken op med udsendelse af de sidste nye hits som baggrund for indkøbene hos Ormslev købmand, hvor det hed: ”Ormslev købmandshandel gør alle kunder glade. Køb Kelloggs Cornflakes og Bangs marmelade.” Og der i starten af 60’erne udgav Frank Grammofon Bladet med anmeldelse af månedens populæreste plader. Gammelgaard havde tidligt sit bibliotekar-gen i blodet, for i pausen kunne aftenens tilhørere bese velholdte eksemplarer af Grammofon Bladets 1. og 2. årgang. *Englekrøller* er en grum, men momentvis også grotesk morsom, beretning om Tobias, som er så udfordret af sin baggrund, at man næsten ikke vover at tro på den spirende kærlighed til sidst. Ærligt fortalte Gammelgaard også, at slutningen måske var skrevet om 15 gange, så det var lige før at han ikke selv kunne huske, hvordan bogen endte. For mange var det et møde med en ikke så kendt forfatter; men biblioteket kunne efter denne aften berette om en stigende og – kan jeg tilføje – fortjent interesse.

25. august havde Ilse Klink Jakobsen en samtale med Kristian Bang Foss om *Døden kører Audi* som blev biblioteksforeningens bidrag ved årets Kulturmøde. Samtalen foregik en tidlig formiddag i Brøndums, og præmisserne er, som de er på Kulturmødet. Der er noget udefra kommende støj, og folk kommer og går som det nu passer ind i det program, man forsøger at forfølge. Heldigvis – og fortjent – kom der langt flere end der gik, og man blev vidne til en afslappet og veloplagt samtale om Bang Foss’ groteske samtidsroman. Et ungt menneske på første række spurgte lige inden samtalen Bang Foss om, hvad han hed. Bang Foss pegede på annonceringsskiltet bag sig, hvor navnet stod. Den unge spurgte lidt overrasket: ”Er du forfatter?”, og da Bang Foss nikkede lød det: ”Jeg har aldrig mødt en forfatter før.” Lad os håbe, at det ikke bliver sidste gang det sker. I hvert fald var der latter i Brøndum, da Bang Foss læste op af sin roman. Kristian Bang Foss vedgik, at romanen kom for så tilpas mange år siden (2012), at der måske var nogle af de spidseste pointer, som han i dag ville formulere anderledes, og han fortalte også om sine vanskeligheder med at skabe sig en struktureret hverdag med plads til at skrive en ny bog. Vi venter på resultatet.

3. oktober kunne vi præsentere Iben Mondrup og hendes seneste roman, *Karensminde*, som kort tid forinden var blevet tildelt Blixen-prisen for årets skønlitterære udgivelse. Vi havde i 2015 besøg af Iben Mondrup i forbindelse med Kulturmødet, hvor Ilse havde en samtale med hende om *Godhavn*. Iben Mondrup fortalte og læste veloplagt op fra *Karensminde*, som beretter om de samme personer, som man møder i *Godhavn*, men flere år senere efter at de fem familiemedlemmer i forskellige tempi og med forskellige udfordringer har slået sig ned i Danmark. I spørgeafdelingen efter pausen sagde Iben Mondrup pludselig: ”Åh, jamen vi taler jo om personer som om de var virkelige!” Det gjorde vi – også som en bekræftelse af, hvor lyslevende Bjørk, Knut, Hilde, Jens og Karen står for os. Hvor stor afstanden er til ”virkeligheden” fik vi et eksempel på, da Mondrup fortalte om et nyligt besøg i Grønland, hvor hun var med til at skaffe ørreder til huse til sine forældre, som stadig opholder sig i Grønland. Da hun fortalte om de mere end 30, der var i det første garn – så man sparede sig for at sætte flere garn – var det lige pludselig den tidligere fanger vi havde besøg af. Stort og interesseret publikum.

12. oktober Professor Johannes Nørregaard Frandsen fortalte veloplagt og vittigt under titlen: Som dybest brønd. Jeppe Aakjærs digtning og kulturelle betydning. Aakjærs livshistorie kom i glimt; det var digtene der stod i centrum, og Nørregaard Frandsen opfordrede til at genfinde det sprog, som samtiden er i færd med at ødelægge. Det kan fx ske ved at opsøge Rugens Sange, de landlige digte, som underligt nok er forfattet, mens Aakjær opholdt sig i København. Aakjærs motor i digtningen har ganske mange kilder fra samtiden. Fx spiller katastrofen i 1864 en stor rolle for Aakjær selv, Marie Bregendahl, Johannes V. Jensen, Johannes Larsen og mange andre. Desuden var Aakjær optaget af Nietzsches diktum om, at hvis Gud var død, så er mennesket alene og må forholde sig til kraftfelterne i hav, sol, vind og jord. Og hvordan Aakjær gjorde det blev belyst ved mange eksempler fra hans digtning, som i ”Der dukker af disen”, ”Ole sad på en knold og sang”, ”Jeg bærer med smil min byrde” og i den hyppigst citerede tekst fra det 20. århundrede: ”Jens Vejmand”. Det gibbede noget i tilhørerne, når Nørregaard Frandsens fortolkning af digtene udfordrede det tilvante billede, som i ”Nu er det længe siden”, ”Ole sad på en knold og sang” og ikke mindst i ”Jeg er havren”, som blev karakteriseret som et kosmisk samleje. Spændende, munter og tankevækkende aften med mange tilhørere.

16. november besøg af Jesper Stein, journalist og forfatter. Jesper Stein havde for nylig modtaget Martha Prisen og må således siges at være både danske boghandlers og læsers yndlingsforfatter. Jesper Stein optrådte fra starten afslappet, muntert og venligt, og de godt 50 tilhørere havde en meget fin aften.

Stein talte om gennemgående træk i sin forfattervirksomhed og tilblivelsen af sin (foreløbigt) sidste roman, ”Papa”. Jesper Stein bruger virkeligheden i alle sine bøger og har med en baggrund på tyve år som journalist og kriminalreporter på Politiken og Jyllands-Posten mødt mange (kriminelle) sider af virkeligheden. Han har inddraget f.eks. rydningen af Ungeren, Amagermandens hærgen og terrorsagerne fra nullerne. Om den gennemgående vicepolitikommisær sagde han: ”Axel Steen er ikke Jesper Stein; men der er ikke meget i ham, der er mig fremmed!” Om sin vej til forfatterskabet fortalte Jesper Stein, at han stammer fra en litterær familie og er vokset op med digte; anmeldere har også nævnt, at han ”skriver poetisk”. Da han begyndte som forfatter, ville han skrive løs, ikke researche; men han fandt ud af, at research er nødvendig. Den afgørende troværdighed skal være til stede, og ”Det er rigtig grimt for en forfatter, når han bliver gjort opmærksom på fejl i sine bøger.” Hans skriveproces er ikke kaotisk; men han kan ofte opleve, at han sidder om aftenen med 25 sider, han har skrevet den dag, uden at han helt ved, hvordan det gik til. Murakami har udtalt, at det at skrive er som at gå tur med sin hund, slippe hunden løs og kalde den til sig efter fem timer. På den anden side af skrivespektret befinder sig forfattere der følger fast konstruerede dispositioner. Jesper Stein vurderer selv, at han tenderer mere til ”hund uden snor-metoden”.

Generelt

Som det senere vil fremgå under kassererens gennemgang af årets regnskab har biblioteksforeningen haft et økonomisk noget udfordret år. Vi har været spændte på, hvilken indvirkning det ville få, at vi opgav husstandsabat til fordel for en og samme takst pr. medlem. Som vi havde håbet, er kontingentindbetalingerne af samme størrelse som i 2016. Men: årets resultat er et underskud, som blandt andet er opstået ved, at vi for første gang har fået afslag på en

støtteansøgning fra Statens Kunstfond. Svarene på ansøgningerne kommer så sent, at aftalerne med forfatterne for længst skal være i hus; så det er en udfordring at lægge et halvårsbudget. Det er også sådan, at mange af de mest kendte forfattere efterhånden kræver et stort honorar, så når foreningen har som sit mål at præsentere det bedste inden for alle genrer, må vi ind imellem tære på ressourcerne. Vi har i år valgt ikke at uddele boggave til medlemmerne. Det er ikke en beslutning, som nødvendigvis gælder i al fremtid.

Taksigelser

Tak til bestyrelseskolleger for rigtig godt samarbejde på bestyrelsesmøderne og om alle arrangementerne. Tak til foreningens to revisorer, igen i år blev der brug for personen med den ydmyge titel revisorsuppleant. Tak til personalet på Morsø Folkebibliotek, fordi de på mange måder i det daglige bakker op om foreningens arbejde. Tak til Preben Vinkøbmand, som har sponsoreret vin til et af arrangementerne. Også tak til Morsø Folkeblad for fine foromtaler – og for lejlighedsvis referater fra vores aftener her i Støberisalen. Foreningens tidligere formand, Anne Riis Bovbjerg, har stået for at udarbejde folderne, som kommer til alle medlemmer to gange om året. Vi er glade for, at Anne fortsat har fundet tid til at udarbejde de meget flotte og professionelle præsentationer af foreningens program. Tak til Morsø Folkeuniversitet, som har været samarbejdspartner ved to af årets arrangementer – Christian Braad Thomsen og Johannes Nørregaard-Frandsen. Tak til Statens Kunstråd (Forfattercentrum) for støtte til aftenerne med Merete Pryds Helle, Mette Holm, Per Gammelgaard og Iben Mondrup. Til sidst, men bestemt ikke mindst, en stor tak til biblioteksforeningens medlemmer for stor opbakning bag vore arrangementer.

Programmet for 2018

Vi er jo allerede med denne aften godt i gang. Senere venter den 15. februar en aften med mag. art. og ph.d. Chris Holmsted Larsen, som fortæller om sin bog om Carl Madsen: *Den folkekære stalinist*. 15. marts kommer Kamilla Hega Holst i en samtale med Ilse Klink Jakobsen primært om Hega Holsts seneste roman: *Rud*. Foråret afsluttes den 18. april, hvor Jens Smærup Sørensen fortæller om sit forfatterskab. Foreningens aktiviteter kan nu også følges vis Facebook. Vi håber også i år at kunne vise flaget ved kulturmødet; men her er intet aftalt endnu.